

A „Mickey Mouse Aktion”

avagy ifjabb Horthy Miklós elrablása

Jelige: A bűvös vadász

Tartalom

Bevezetés.....	3
Ifjabb Horthy Miklós.....	4
Tanulmányai, fiatal évei.....	4
Politikai pályája.....	5
Brazíliai tevékenysége.....	6
Hazatérése, itthoni szerepvállalása.....	8
Otto Skorzeny.....	9
Fiatal évei	9
Katonai pályája.....	11
Magyarország helyzete 1944 második felében, a kiugrási kísérlet	16
Dr. Wolff közbelép, avagy az ifjabb Horthy elrablása.....	19
Otto Skorzeny.....	19
Ifjabb Horthy Miklós.....	22
Ifjabb Horthy Miklós elrablásának utóélete	25
A Kormányzó és a sikertelen kiugrási kísérlet	25
Az emberrablás jelentősége.....	28
Az emberrablás után.....	30
Idősebb Horthy Miklós.....	30
Otto Skorzeny.....	31
Ifjabb Horthy Miklós.....	37
Felhasznált irodalom	39
További könyvek a témában	39

Bevezetés

1944. október 21-én Otto Skorzeny Waffen SS sturmbannführert Adolf Hitler főhadiszállására, a Wolfsschanzére idézték. Ennek oka pedig nem más volt, minthogy jelentést tegyen a nemrég lezajlott Mickey egér akcióról. A Führer nevetve hallgatta végig Skorzeny előadását.

Dolgozatomban azokat az eseményeket kívánom feltárni, amik ifjabb Horthy Miklós elrablásához vezettek a mi szempontunkból szomorú esemény részleteit is érintve. Be fogom mutatni Magyarország helyzetét az 1944-es esztendő végén, a lépéseket, amiket az ország vezetői megtettek, hogy kivezessék hazánkat a II. Világháború poklából, és azokat is, amiket a német hadvezetés hozott, hogy ezt megakadályozzák, és hazánkat továbbra is megtartsák mint szövetségest. Ezen események közül is az emberrablására fogok kitérni, mert úgy érzem, hogy a témát még nem járták körbe kellő mélységében, és ezen esemény előtt nem volt példa arra, hogy emberrablásra, mint a modern hadviselés eszközére tekintsenek. Benito Mussolini gran sasso-i kimenekítési akciójára, a németek már a kezdetektől fogva mentőakcióként gondoltak.

Választ fogok adni arra a kérdésre, hogy miért fulladt kudarcba a magyar kiugrási kísérlet, és hogy ebben mekkora szerepe volt ifjabb Horthy Miklós elrablásának, és milyen hibát vétett a magyar vezetés, ha hibázott egyáltalán. Igyekszem eloszlatni a pletykákat ifjabb Horthy Miklós személyét illetően, hogy vele és tevékenységével kapcsolatban objektívebb képet kapjunk.

Végül az akció utóéletére és a szereplők további sorsára is kitérek. Ehhez idézem hazai és külföldi történészek, kutatók munkáit, és kiegészítem őket saját gondolataimmal.

Munkám nehezíti, hogy az elrablás eseménye sajnos nincs teljes mértékben feltárva és a vonatkozó szakirodalom sem elég bőséges. Köszönhető ez többek közt annak, hogy a kommunizmus majd ötven éve alatt a Horthy család indexre került, valamint az ifjabb Horthy Miklóssal kapcsolatos nem kevés pletykának, ami elriaszthatta a kutatókat, hogy tüzetesebben foglalkozzanak az ő személyével.

Ifjabb Horthy Miklós¹

Úgy gondolom, hogy az események teljes megértése nem lehetséges az eseményeket kiváltó vagy az éppen velük csak sodródó személyek bemutatása nélkül, így munkámat is a szereplők bemutatásával fogom kezdeni. Egy-egy ember életútja segíthet megérteni, hogy milyen motívációkkal rendelkezett, és miért hozta meg azokat a döntéseket, amik hatással voltak az ő és mások életére, továbbá egyes esetekben akár a történelem menetére is.

Tanulmányai, fiatal évei

Ifjabb Horthy Miklós 1907. február 14-én született a mai Horvátországhoz tartozó Pólán, vitéz nagybányai Horthy Miklós és Horthyné Purgly Magdolna legkisebb gyermekeként. Testvérei Paulette, Magdolna és István voltak.

1925-ben a pesti piaristáknál fejezte be a gimnáziumot kiváló eredménnyel mint magántanuló. Egyetemi tanulmányait a bécsi Augustineumban, Badenben, majd Budapesten folytatta. Elvégezte a keszthelyi Gazdasági Akadémiát is. Később, hogy tanulmányait a gyakorlatba is átültesse, részt vett a családi birtokok irányításában. Korán kezdett sportolni. A teniszt, lovaspólót, motorozást versenyszerűen űzte. Több balesete is volt fiatalkorában e sportokból adódóan, és ezek utóhatásai, kettős látás, émelygés, rosszullet élete végéig elkísérték. Második balesete hatására, ami egy lovaspóló eseményen történt, fel kellett hagynia az aktív sporttal. Helyette több szervezetben töltött be fontos szerepet, sokat tett a magyar sport fejlődéséért. 1930-ban a Magyar Ökölvívó szövetség elnöke, ugyanebben az évben a Magyar Úszószövetség alelnöke, majd két évre rá elnöke lett. 1934-től a Tenisz Szövetség elnöki tisztét is betöltötte. Tagja lett az Országos Testnevelés Tanácsnak és a Nemzetközi Olimpiai Bizottságnak.

1927. augusztus 4-én házasodott Budapesten. Felesége Károlyi Mária Consueló, nagykárolyi gróf Károlyi Imre és nagykárolyi gróf Károlyi Zsófia lánya. A korabeli pletykák szerint erre azért került sor, mert a hölgy gyermeket várt. Azonban a pletyka hamisnak bizonyul, ha figyelembe vesszük első gyermekük születési dátumát: Zsófia 1928. május 23-án látta meg a napvilágot. Második gyermekük, Nikolette 1929. augusztus 3-án született.

A pár 1930-ban elvált, a gyerekek Consuelónál maradtak. A jó viszony megmaradt a Horthy és a Károlyi család között.

¹ Lásd SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 11-33..

Ifjabb Horthy Miklós pályája magasan ívelt felfelé, köszönhetően többek között annak, hogy apósa, gróf Károlyi Imre, Magyarország egyik legjelentősebb pénzügyi szakembere volt. 1928-ban az Angol-Magyar Bank munkatársa, később aligazgatója, majd igazgatója lett. Karrierje gazdasági téren ennél a társaságnál indult, és nem is állt meg addig, amíg a Bel- és Külforgalmi Rt. és a Magyar Folyami- és Tengerhajózási Rt. vezérigazgatói posztját be nem töltötte. Az Angol-Magyar Banknál egészen 1939-ig állt alkalmazásban, amikor kinevezték a Rio de Janeiró-i magyar követség élére. Az 1930-as években hosszabb időt töltött Afrikában, megismerkedett az egyiptomi uralkodócsaláddal, és Egyiptomról 1938-ban tanulmányt is megjelentetett. Szoknyabolond, aranyifjúként írták le, azonban a kor társadalmi korlátait sosem lépte át.

Későbbi elrablója Otto Skorzeny így ír róla:

„Ifjabb Horthy Miklós törzsvendége volt a budapesti éjszakai mulatóhelyeknek, és gondot okozott apjának egészen addig a napig, amikor felforgató politikai tevékenységbe kezdett.”²

Ennek kissé ellentmondanak a Kádár Gyula által leírtak. Könyvében az alábbi sorok olvashatók: *„Azok a mendemondák, amelyek szerint ügyefogyott, hülye, züllött ember volt, valótlanok. Értelmes és művelt, nemhogy iszákos, mint híresztelték, hanem csaknem teljesen antialkoholista; még a társaságban szokásos egy pohár bort sem itta meg.”³*

Politikai pályája

Mérsékelt konzervatív-liberális nézeteket vallott. Elítélte a német terjeszkedést és a szélsőséges politikai nézeteket. Ezen nézeteit később is megtartotta, azonban jellemző rá, hogy katonai kiképzése alatt még a vele kapcsolatba kerülő nyilas beállítottságú katonatisztek is elismerően nyilatkoztak róla. A nyugati orientáció híve volt, és ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az Angol-Magyar Banknál betöltött magas pozíciója, hogy lányai az Angol Kisasszonyoknál vizsgáztak, továbbá terve egy angol-magyar filmgyártó vállalat felállításáról.

Kellemes stílusát és megnyerő modorát a közéleti és reprezentációs alkalmakkor is kamatoztatta. A hazánkba látogató államfők hölgy rokonait általában ő kísérte. A korabeli lapok egészen odáig mentek, hogy az özvegy egyiptomi anyakirálynő 1938. július végi hazánkba látogatásakor hírbe hozták vele.

² OTTO SKORZENY: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 189

³ SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 35.

LÁSD SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 11-33.

Komolyabb politikai szerepvállalására azonban egészen 1939 júliusáig várni kellett. Addig az időszakig Miklósról csak mint magánemberre tekinthettünk. A családi és állami propaganda központjában még halála után is inkább bátyja, István állt. Rio de Janeiroi konzulágáig politikai szerepe elhanyagolható.

Brazíliai tevékenysége

A korabeli írások úgy írták le a riói magyar nagykövetséget, mint ami a város legelőkelőbb és legdiszkrétebb helyén fekszik, gyönyörű termekkel és hatalmas kerttel rendelkezik. Ez a kép várta az 1939. júliusában kinevezett ifjabb Horthy Miklóst, aki rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri tisztségben érkezett ide.

A riói magyar nagykövetség 1934-től takarékosági okokra hivatkozva bezárt. 1937-ben voltak ugyan kísérletek az újbóli megnyitására, de akkor ezek még nem hoztak eredményt. Végül 1939-ben nyitották meg.

Miklós nem került külügyi állományba, szerződéssel alkalmazták. Javadalmazása is a nőtlen követekre alkalmazott szabályokat követte (4200 pengő/hó), de nem kifogásolták, hogy egyéb üzleti érdekeltségeiből származó jövedelmével kiegészítse fizetését, sőt bátorították egy esetleges brazil-magyar vállalat létrehozására.

Gróf Csáky István így fogalmaz:

„... semmi észrevételem nincs az ellen, hogy a tervbe vett magyar- brazil vállalat megalapítását bankjaid bekapcsolásával követi funkciód keretein belül és anélkül, hogy e vállalatnál szerepet vállalnál, elősegítsd és támogasd.”⁴

A magyar nagykövetnek Brazíliában kettős feladata volt: a brazil-magyar gazdasági kapcsolatok bővítése, és az emigrációban élő magyarokkal való kapcsolattartás.

A gazdasági kapcsolatok élénkítésének oka abban keresendő, hogy bár Brazília nem tartozott Magyarország fontosabb diplomáciai partnerei közé, de a második világháború kezdetekor semlegességet hirdetett, és ez a semlegesség tengelyhatalmi szimpátiát rejtett. Így az a törekvés, hogy szorosabbra fűzzék a gazdasági kapcsolatot a két ország között, a követ személyének kiválasztásakor is prioritást élvezett. Ezt Csáky külügyminiszter ki is fejtette, mikor a kormányzó kisebbik fiát nevezte meg jelöltjeként a posztra.

⁴ SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 38.

LÁSD SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 11-33, 33-45

Az emigrációban élő magyarság kérdését, a velük való kapcsolattartást a kor magyar politikája igen fontosnak tartotta. A Külügyminisztériumban külön osztályt, a IX.-et állították fel erre a célra. A Dél-Amerikába emigrált magyarok számát 50-80 ezer fő között tartották számon ebben az időszakban, döntő többségük Braziliában és Argentínában telepedett le. Ezért a kormányzó fiának kinevezését gesztusnak is tekinthetjük, amit a magyar kormány tett feléjük.

Bár Miklós életkora és tapasztalata nem tették lehetővé, hogy komoly tekintélye legyen mint követ, megtette ezt nevének súlya. A Külügyminisztérium által kirendelt munkatársak igen nagy segítségére voltak a munkájában. A legfontosabb feladat, amivel szembe kellett néznie az ekkoriban Braziliában élő emigránsokat érintő asszimilációs tevékenység volt. Korlátozták a saját nyelvű sajtó használatát, egyesületi életüket és nemzetbiztonsági, külpolitikai kérdésekkel egybefüggően kezelték a bevándorló-problémát. Ifjabb Horthy Miklós ezen úgy próbált enyhíteni, hogy igyekezett javítani a magyar nyelvű adások vételének minőségén, a híranyag összetételén, mennyiségén, és szorgalmazta képzett újságírók kiküldését.

Munkássága biztató kezdettel indult, azonban követsége idejére tehető a délvidéki bevonulás, valamint a Szovjetunió és az Egyesült Államok elleni hadba lépés. Ezek erősen rányomták bélyegüket a magyar-brazil kapcsolatokra, amiknek a következménye sem maradt el. Brazília a '40-es évek elejétől elsősorban gazdasági érdekeit szem előtt tartva, a korábbi tengelyhatalmi szimpátia helyett folyamatosan az Egyesült Államok felé fordult. Sokáig kérdéses volt, hogy a dél-amerikai országok szakítanak-e a tengellyel, és felsorakoznak-e Észak-Amerika mögé.

Ifjabb Horthy Miklós az alábbiakat írta az 1941-es éves politikai összefoglalójában:

„Az eddig beszerzett információk nagyon különbözőek, sőt gyakran ugyanazon forrásból, egyik napról a másikra egyenesen ellent mondanak egymásnak. Valószínű mégis, hogy Brazília, eddig már 11 közép- és dél-amerikai állam mintájára, meg fogja szakítani a diplomáciai viszonyt a tengelyhatalmakkal, ha ezt az Egyesült Államok nyomatékosan így kívánja.”⁵

Erre a lépésre 1942 januárjában sor is került. Brazília megszakította kapcsolatait Németországgal, Olaszországgal és Japánnal. A magyar kormány a szolidaritás jegyében május másodikán Braziliával szakította meg a diplomáciai kapcsolatokat. Innentől kezdve a svéd nagykövetség látta el a magyar érdekek képviselését Braziliában. 1942 augusztusában Brazília az Egyesült Államok oldalán belépett a második világháborúba, így szembekerült hazánkkal. Ez a lépés hazatérésre kényszerítette Miklóst.

⁵ SZILÁGYI ÁGNES JUDIT – SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 45.

Hazatérése, itthoni szerepvállalása

A hosszú út és a családi tragédiák, testvéreinek elvesztése meglehetősen megviselték. Az idő előrehaladtával egyre pontosabb képet kap Magyarország kül- és belpolitikai helyzetéről. Önmagát antináciként írja le. Bátyja 1942. augusztus 20.-i halálát követően politikai szerepe felértékelődött, de akadtak fogyatékosai is. Ismerték németellenességét, gyakorlatlanságát a közszereplésben, tudták, nem katonaviselt. Hogy politikai gyakorlatra szert tehessen, 1943. februárjától első ízben Jász-Nagykun-Szolnok vármegye képviselőjeként felsőházi tag lett. Október 13-án beválasztották az Iparügyi Bizottságba.

Arra való alkalmasságát, hogy magas, reprezentatív helyre kerüljön, egyesek, főként a hadsereg vezetői kizárólag a katonai szolgálat ellátása után tartották alkalmasnak. Egy ilyen irányú felkészítést a Kormányzó is szükségesnek tartott, ezért Miklós Kádár Gyula vezetésével nekilátott a katonai kiképzésének.

Ezen lépések után 1943. december 31-én formálisan is létrehozták ifjabb Horthy Miklós hivatalát. Az a hivatal később a „Kiugrási iroda” néven híresült el. Miklós hivatalos feladata az ország határain kívül élő magyarok hazatelepülési szándékainak segítése volt, továbbá minden olyan ügy, melyre a Kormányzó, illetve a miniszterelnök megbízást adott. Később ez az iroda közvetített a Kormányzó és a földalatti ellenzék között, kapcsolatot tartott fent a nyugati szövetségesekkel és a Szovjetunióval, valamint több menekültön is segített.

Az iroda és ifjabb Horthy Miklós személyének fontosságáról megoszlottak a vélemények. Azok, akik együtt dolgoztak Miklóssal, kiemelték szerepét a Kormányzó széleskörű tájékoztatásában, menekülteknek való segítségnyújtásban, valamint a fegyverszüneti tapogatózások előkészítésében. Mások nem tulajdonítottak nagy jelentőséget munkásságának, azonban tisztességét egyik fél sem vonta soha kétségbe.

Szegedy-Maszák Aladár gondolatai:

„1943 utolsó napjaiban a királyi palota néhány szobájában ifj. Horthy Miklós vezetése alatt iroda nyílt meg a külföldi magyarok hazatelepítésének névleges céljával.(...) Március 19. után a kapcsolatok fenntartása volt a feladata a Kormányzó és a föld alá ment ellenzéki mozgalmak között (...) és sok üldözöttön is segített. Az ifjú Horthy mindenesetre nagyon be-

Lásd SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 33-45.

csületes munkát végzett, ha erőfeszítései végeredményben meddők maradtak is, és az élete is majdnem ráment.”⁶

A Kállay kormány kapcsolatfelvételi kísérleteire a német hadvezetőség is felfigyelt, és az ország 1944. március 19-én katonai megszállás alá került. A kapcsolatfelvételt a hadi helyzet drámai romlása indokolta, mely előrevetítette a német csapatok vereségét a keleti fronton, és az azt követő szovjet előrenyomulást, amit a magyar vezető réteg mindenáron el akart kerülni.

Otto Skorzeny

Fiatal évei

Miután Ifjabb Horthy Miklóssal kezdtük történetünket úgy illik, hogy bemutatásra kerüljön a másik fél is, aki nem más, mint a merész terv kiagyalója és kivitelezője, Otto Skorzeny. Életútja talán segít megérteni, mi készítette arra, hogy az addig bevett hadviselésnek részét nem képező módszereket alkalmazzon, melyek oly sikeressé tették.

1908. június 12-én látta meg a napvilágot Bécsben. Neve szláv eredetű, a kelet pomerániai Skorzenyci településre utal, melyről a család a nevét kapta.

Magát életrajzi könyvében németnek vallja:

*„Mi németek voltunk! Mégpedig ugyanazokkal a jogokkal születünk, mint a szászok, a bajorok, a svábok, a württembergiek és a Német Szövetség (Deutscher Bund) valamennyi alattvalója, amelyből csak az 1866. évi königgratzi csata után zárták ki Ausztriát.”*⁷

Ifjúkori éveiben semmi sem utal későbbi kivételes katonai karrierjére. Otthona tipikus bécsi polgári családi otthon volt. Anyjának ősei között sok a katonatiszt, akik részt vettek a Napóleon elleni háborúban, és további érdemeket szereztek Ferenc József uralkodása alatt.

Mint minden osztrák családot, őket is utolérte az első világháború tragédiája. Apja építész-mérnök volt, tartalékos tüzértisztként szolgált a császári-királyi hadseregben, szerencsésen túlélte a háborút, és hazatérhetett családjához.

Skorzeny fiatal évei egybeestek Ausztria legkétségbeejtőbb éveivel. Saját bevallása szerint tizenöt éves korában evett először vajat.

⁶ SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 119.

Lásd SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 33-45, 115-125.

Apja így nyilatkozott erről:

„... *nincs ebben semmi rossz; még jól jöhet, ha az ember nem szokik hozzá a könnyű élet-hez*”⁸.

A nélkülözések nem látszódtak rajta, 193 centi magas, robusztus termetű férfivá érett. Skorzeny magát úgy írja le, mint aki az orvosi pálya iránt vonzódott, de bátyja nyomdokaiba lépve mégis a Bécsi Műszaki Főiskolára iratkozott be 1926-ban. A felsőoktatásban eltöltött tanulmányai döntő fontosságúnak bizonyultak jelleme fejlődésének szempontjából.

„... *egykori frontharcosok társaságába kerültem, akik jóval idősebbek voltak nálam... Ezek a férfiak, akik harcoltak és tapasztalatokat szereztek, amelyekkel mi nem rendelkezünk, nagy befolyást gyakoroltak ránk.*”⁹

Azon egyetemeken, ahol német nyelven folyt az oktatás, már több mint másfél évszázada ápolták a kardpárbajok hagyományát, Skorzeny is belépett egy ilyen egyesületbe. Ezek a Schlagend Verbindungen hatalmas népszerűségnek örvendtek. Német és latin nyelvű szertartásrendjük volt, kardpárbajokat és ivőversenyeket rendeztek. Az éles karddal végzett párbajok alatt a cél nem az ellenfél pengéjének elkerülése volt, hanem a rezzenéstelen arccal való fájdalomtűrés. Az ilyen formán szerzett sebeket büszkén viselték.

Skorzeny tizenhárom párbajt vívott, és az akkor szerzett sebeit ő is büszkén viselte, az amerikaiak később el is nevezték „sebhelyes arcúnak”. Később a hadviselésről kialakított nézeteinek sarokkövét jelentették a párbajok által érlelt gondolatok:

„...*Ahogy a párbajozás közben, úgy háborúban is az ellenség fejét kell ütni. Nem vesztegetheted az idődet arra, hogy színlelt támadást indítasz, vagy kikerülsz az ütéssel. Meg kell határozni a célpontot, és azonnal megtámadni.*”¹⁰

1931-ben diplomázott, majd egy állványzatokat gyártó vállalat résztulajdonosa lett. Tagja volt az Akadémiai Légiónak, mely szerette volna elkerülni a kommunisták hatalomra kerülését Ausztriában.

Közben 1929 végén az NSDAP Nemzetiszocialista Német Munkáspárt jelentős eredményeket ért el Ausztriában. Skorzeny úgy írja le, hogy eleinte nem volt túlzottan hatással rá a náci propaganda, de 1932-ben Joseph Goebbels beszéde után, mely igen mély benyomást gyakorolt rá sok más honfitársával egyetemben, belépett a náci pártba.

⁷. SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 7-8.

⁸. WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 18.

Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 7-11.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35.

⁹ SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 8.

¹⁰ WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 20.

Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 7-11.

1933. június 19-én Dollfuss kancellár más megoldást nem látva, betiltotta a pártot. Skorzeny szerint ez volt az első hibája.

Ausztriában bár sokan voltak hívei a Németországgal való egyesülésnek (Anschluss), mégsem gondoltak volna arra, ami 1934 júliusában bekövetkezett, a nemzetiszocialista puccsra, melyben a kancellár is életét vesztette.

Katonai pályája

1938. március 13-án népszavazást tartottak Ausztria Németországhoz való csatlakozásáról. A szavazás eredménye elsőprő igen volt.¹¹ Ausztria immáron, mint a Német Birodalom része köteles volt katonákat kiállítani a hadseregben, és ez alól nem volt kivétel Skorzeny sem. Nem sokkal azelőtt, hogy letette volna a civil pilótavizsgát, behívták a légierőhöz (Luftwaffe), azonban 31 évesen túl öregnek ítélték ahhoz, hogy pilóta legyen.

Skorzeny a jellemével összeegyeztethetetlennek tartotta, hogy íróasztal mögött vagy alárendelt beosztásban szolgáljon, így jelentkezett a Waffen SS-be. A Waffen SS (fegyveres SS) nem keverendő össze a szintén az SS hatáskörébe tartozó Einsantzgruppékkel, melynek elsődleges feladata a politikailag kifogásolható elemek likvidálása volt. A Waffen SS megítélése legyen bár vitatott, a náci Németország elit erejeként elsődleges feladata a fegyveres harc volt. A Waffen SS-hez legendásan nehezen lehetett bekerülni, nem volt elég a kifogástalan fizikai állapot, de eleinte csak azokat vették fel, akik 180 centiméternél magasabbak voltak, és tudták igazolni három generációra visszamenőleg német származásukat. Tisztek esetében 1741-ig. Ezekre a szigorú előírásokra, azért volt szükség, mert az SS Hitler személyes testőrségéből nőtte ki magát, és vált a náci párt öklévé és oszlopává, ezt a szerepet folyamatosan átvéve a barnaingesektől az SA-tól (Sturmabteilung = rohamosztag).

Skorzeny is felvételt nyert tizenketted magával a száz jelentkező közül, így bekerült a Leibstandarte-ba, mely alakulatra, mint Hitler testőrségére emlékeznek leginkább. Későbbi, a kor szokásával nem egyező gondolatai a hadviselésről, már a kiképzés alatt megnyilvánultak. Nem értett egyet a porosz kiképzők módszereivel, és ennek hangot is adott. Talán ennek is köszönhető, hogy jó ideig nem került harcoló beosztásba sem. A Franciaország elleni hathetes hadjáratban őrmesterként vett részt, alakulatával Hollandiában látott el megszálló feladatokat.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35.

¹¹ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 15-20.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35

Egységét később a Balkánon Jugoszlávia ellen vetették be, majd dél Romániába vezényelték. Itt érte őket a parancs a Szovjetunió megtámadására.

Míg egysége vonattal utazott a kirendelt felvonulási terület felé, addig Skorzeny elolvasta „arábiai” Lawrence A bölcsesség hét pillére című művét. Lawrence volt az, aki az első világ-háború alatt merész kommandós vállalkozásaival és konvencionális hadviselés szabályainak felrúgásával vezetett csapatai nagyban hozzájárultak az antant győzelemhez a Közel-Keleten az Oszmán Birodalom felett.

A Barbarossa hadművelet, Németország offenzívája a Szovjetunió felett 1941.június 22-én indult, és a történelem addigi legnagyobb inváziója volt. Kezdetben a várt sikerek szerint haladt, azonban több tényező összejátszásának következtében a kitűzött célt, Moszkva elfoglalását a tél beállta előtt nem sikerült elérnie a német seregeknek.

A szovjet hadjárat azonban sok tanulsággal szolgált Skorzeny számára.¹² Megismerte az egyszerű szovjet katona fanatizmusát, halállal szembeni közönyét és a partizán hadviselést. Ahogy közeledtek Moszkva felé, a szovjet ellenállás folyamatosan erősödött. Ezt mutatja Skorzeny sorsa is. Műszaki tiszt volt, akinek elsődleges feladata a harcokocsik és hernyótalpasok karbantartása volt, azonban mégis egy sor kitüntetéssel a mellén került haza egy sebesülést követően, melyet egy tűzérési támadás közben szerzett. Többek között megkapta az I. és II. osztályú Vaskeresztet valamint az Ezüst Közelharc Jelvényt. Ezeket csakis kiváló, a szolgálati előírásokat magasan felülmúló teljesítményért ítélték oda az annak, érdemeseknek.

1941 decemberében annyira leromlott az egészségi állapota, hogy kórházvonattal küldték haza Bécsbe. Innen Berlinbe vezényelték, ahol részt vett a Leibstandarte páncélosadosztállyá szervezésében. Közben csakis arra várt, hogy visszakerülhessen a frontra. A későbbi nézetekkel szembemenően ő nem tartotta legyőzhetetlennek a Szovjetunót. A vereségért a német vezetés soraiban megbújó árulókat és kémeket okolta. Nem is gondolta, hogy a frontról haza térve véget is ér hagyományos katonai karrierje.

1942 közepén SS főhadiszállásán magas rangú főtisztnek előtt kellett jelentést tennie, majd közölték vele, hogy egy olyan „technikailag magasan képzett tisztet” keresnek, akinek feladata, hogy „speciális feladatokat hajtson végre”. A britek is sikeresen alkalmazták kommandóikat korábban, amikor nem tudtak nyílt támadást indítani, így Németországnak is szüksége van hasonló erő felállítására.

¹²Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 15-20.
Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35

Az esemény, mely közvetlenül kiváltotta ezt a reakciót a hadvezetésből, pedig nem más volt, mint Reinhard Heydrich SS Obergruppenführer Csehszág kormányzójának meggyilkolása egy angol-cseh kommandó által.

Skorzeny azonban ekkoriban csak egy egyszerű Obersturmführer (főhadnagy) volt, és Hans Jüttner Obergruppenführernél kilincselte nap, mint nap a harcoló beosztás reményében. Feltehetően ez kiváltotta a tábornok kíváncsiságát, és megismerkedett Skorzeny szolgálati előmenetelével. Később kihallgatásra hívta Skorzenyt, aki előadhatta nézeteit a Szovjetunióban folyó hadműveletekkel kapcsolatban. Ezen beszámoló lenyűgözte Jüttnert és az ő ajánlására került Skorzeny a fent említett társaság elé, majd onnan Friedenthalba, ahol az új típusú hadviselésre képes egységek kiválasztása, és kiképzése folyt. Jüttner biztosította Skorzenyt, hogy ez egy igen felelősségteljes beosztás. Skorzeny pedig, aki igencsak unta már a hátszágbeli szolgálatot, boldogan mondott igent.¹³ A kinevezéssel együtt kitüntetés is járt, így Skorzenyt Hauptsturmführerré (százados) nevezték ki. Az egységet Friedenthali Vadászegységnek németül (Friedenthaler Jagdverbände) keresztelték, noha a német hadseregben már korábban is volt egy nem hagyományos hadviselésre felállított egység, a 800-as zászlóalj, mely később a Brandenburg nevet kapta. Ezt az idők folyamán hagyományos hadosztállyá alakították át, és vetették be a keleti fronton. Ennek pedig nem más volt az oka, minthogy az alakulat az Abwehr, a német hírszerzés alá tartozott, és a vezetőjével, Wilhelm Canarissal szemben megcsappant a bizalom.

A vadászegység tagjai a Waffen SS önkéntesei voltak. Később a fent említett brandenburgiak közül is kerültek be önkéntesek az alakulathoz, mely igen vegyes képet mutatott. Szinte minden európai nyelv és nemzetiség képviseltette magát, ami ideális felállítás volt az ellenség vonalai mögött végzett hadműveletek szempontjából.

Skorzeny ezek után sem érezte úgy, hogy az alakulata elérné a kívánt szintet, amit a brit kommandók állítottak fel. A probléma fő okát a különleges eszközök hiányában látta. Hitler megtiltotta ez ilyen eszközök Németországban való gyártását, mert úgy gondolta, hogy a német fegyvereknél nincsen jobb a világon. Hogy ezen problémát megoldja, Skorzeny ismét a sajátos észjárását követte. A német hírszerzésnek Hollandiában sikerült beépülnie a helyi ellenállási mozgalomba, és így kettős ügynököket felhasználva, „kérték” a Brit Királyi Légierőt (Royal Air Force, RAF), hogy dobja le a megfelelő ellátmányt. Természetesen a britek úgy tudták, hogy az ellenállás tagjainak számára nyújtanak segítséget.

¹³Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 15-20, 110-205
Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35

Miután sikerrel kiválasztotta a megfelelő embereket és a felszerelést, azonnal munkához látott. Az első akció az angol-amerikai érdekeltségek ellen irányult volna a Közel-Keleten. Ebben az időben a Perzsiában fellelhető szén-hidrogén készletek felbecsülhetetlen jelentőséggel bírtak mind az angol-szász hatalmak, mind a Szovjetunió számára. Ennek megfelelően Perzsiát megszállási körzetekre osztották. Az idegen uralom nem tetszett az itt élő törzseknek, és felvették a németekkel a kapcsolatot, hogy ha támogatják őket, akkor gerillaháborút kezdeményeznének a németekkel szemben álló erők ellen. A német stratégák lehetőséget láttak a dologban, és támogatásukról biztosították a felkelőket. A helyzet azért is volt kecsegtető, mert a nyugati hatalmak Perzsián át, a Kaukázuson keresztül látták el a Szovjetuniót az általa kért eszközökkel, így egyszerre két fronton is árthattak az ellenségnek. Ám az akciókat törölték. A problémát a német légierő nagy hatótávolságú szállító repülőgépekben mutatkozó hiányossága okozta. Ezek nélkül sem a szükséges embereket, sem pedig a hadianyagot nem tudták volna a helyszínre juttatni.

A következő felvonást az Urálba telepített orosz nehézipari üzemek elleni szabotázsakciók megtervezése jelentette. Skorzeny és csapata nagy lelkesedéssel állt neki a feladatnak, azonban a munka előrehaladtával felismerték, hogy a német hírszerzés és légi felderítés adatai mennyire pontatlanok az adott kérdésben. Ez már akkora méreteket öltött, hogy az akció sikerességét alapján veszélyeztette, így ez is lefűjásra került.

1943. július 25-én Skorzenynek telefonon jelentést kellett tennie a friedenthali főparancsnokságon. Ekkor igen nagy meglepés érte, azonnali hatállyal a Führer főhadiszállására kellett sietnie. Itt több tiszttel egyetemben kihallgatták az Olaszországban lezajlott eseményekről, a szövetséges partraszállásról, az ott folyó harcokról és a bonyolult politikai helyzetről. A kihallgatás után Skorzenyt a szobában marasztalták, és megkapta a parancsot Benito Mussolini, a Duce megtalálására és kiszabadítására, akit időközben a vele szembehelyezkedő politikai erők elmozdítottak a hatalomból, és ismeretlen helyen tartottak fogva.

A Ducét megtalálni nem is volt olyan egyszerű. Az olaszok mélyen titkolták, hogy hol tartják fogva korábbi vezetőjüket, és minden alkalommal, amikor a német kommandó közel járt, új helyszínre vitték értékes foglyukat. A helyzetet tovább bonyolította, hogy a németeknek igen kényes szituációban kellett tevékenykedniük, hiszen az olaszok nyíltan nem fordultak velük szembe. Végül azonban Skorzeny makacs természete kerekedett felül, és beazonosították Mussolini fogságának helyszínét, am nem volt más, mint Gran Sasso üdülője.

Gran Sasso több ezer méter magasságban a hegyek között fekszik. Kanyargós autóúton, illetve egy drótkötélpályán keresztül lehet megközelíteni. Ezeket azonban akkor az őrszemélyzet igen erősen őrizte. A holtpontról a kiutat ismét Skorzeny nem szokványos gondolkodása

jelentette. Repülővel fogják megközelíteni, és elfoglalni a célpontot. Ezt mindenki örültségnek tartotta mivel Gran Sasso nem rendelkezett megfelelő leszállópályával, de Skorzeny kiadta a parancsot, és a körülbelül hetven emberből álló különítmény megkezdte az akciót. A sikeres érkezést követően lerohanták az ebédnél kissé még kába őrszemélyzetet, tették ezt minden puskalövés nélkül. Skorzeny ugyanis parancsba adta, hogy amíg ő nem nyit tüzet, addig senki más sem teheti. Ezután a maradék őrséget felszólította a megadásra, akik eleget is tettek ennek. A Ducét repülőre, és vele távozott Gran Sassóról. Ezen tettéért megkapta a Vaskereszt Lovagkeresztjét és SS Sturmbannführerré (őrnagy) léptették elő¹⁴. Skorzenyből egy csapásra ünnepelet hős lett, akire nem kis mértékben épített a Joseph Goebbels által vezetett náci propaganda gépezet.

A sikerrel együtt újabb akciók következtek. Parancsba kapta, hogy a helyzettől függően védje meg vagy rabolja el a Vichy-Franciaország vezetőjét, Pétain marsallt. Hitlerben ugyanis felébredt a gyanú, hogy esetleg az átállna a szövetségesek oldalára. Azonban az akciót lefűjték még Skorzeny közbeavatkozása előtt.

Amint visszatért Friedenthalba már várta is a parancs, hogy likvidálja Josip Broz alias, Tito jugoszláv partizánvezért. Az akció terve a következő volt, a Wehrmacht (Szárazföldi Német Haderő) támadást indít Tito ismert főhadiszállása ellen egyfajta elterelésként, eközben a Skorzeny-féle kommandót ejtőernyővel ledobják, akik így egy megzavarodott ellenséggel találják szembe magukat.

A terv nem jött be. Tito az utolsó pillanatban elmenekült, és partizánjai is jobban küzdöttek, mint azt várták tőlük, így a támadás kudarcba fulladt, és Skorzenyéknek kemény harcok árán kellett magukat visszaverekedniük a saját vonalakig.

1944. szeptember 10-én Skorzenyt ismét Hitler elé hívták, aki megbízta a Budai Várhegy elfoglalásával, és Horthy Miklós kormányzó őrizetbe vételével, a magyar kiugrási kísérletet megakadályozandó. Skorzeny, pedig munkához látott.¹⁵

¹⁴ ¹⁴Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 15-20, 110-205
Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35

¹⁵Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 15-20, 110-205
Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 15-35

Magyarország helyzete 1944 második felében, a kiugrási kísérlet

Magyarország 1944. március 19-én német megszállás alá került. A Kormányzó felismerte, hogy ha el akarja kerülni az ország sorsának még rosszabbra fordulását, akkor meg kell őriznie az önálló alkotmányos kereteken nyugvó magyar államigazgatást. Németország szövetségesi között egyedülként hazánkban nyugodott a kormány hatalma az alkotmányon ebben az időszakban. A fenti állapot megléte pedig Horthy Miklós kormányzónak volt köszönhető. A magyar politikai felső vezetés felmérte, ha elhagyják az országot, akkor a németek azt már nem, mint szövetségest kezelnék, és ennek beláthatatlan következményei lennének. Az ország lakosságát rabszolgamunkára kényszerítenék, a német nép ellenségeinek nyilvánított csoportokat pedig kivégeznék (zsidók, értelmiség, politikai foglyok). Hogy ezt elkerüljék, megkezdődött a háborúból való kilépés lehetőségeinek felmérése. Azt már korán felismerték, hogy csakis a németekkel való szembefordulás jelenthet bármilyen pozitív végkifejletet.

1944. augusztus végén a románok pontosan ezt tették. Annak tudatában, hogy közeleg a Vörös Hadsereg, puccsot hajtottak végre, és szembefordultak az addigi szövetségesekkel. Ez krízist okozott a védekező német-magyar haderőnek, hiszen így egy újabb ellenséggel kellett felvenniük a harcot. Továbbá a németek a román kiugrással elveszítették legfontosabb kőolaj készleteiket, a Ploiesti olajmezőket. Ezek után még jobban rá voltak szorulva a hazánkban fellelhető szén-hidrogén készletekre. A román kiugrás bár tekinthető gyáva lépésnek, azonban megmutatta, hogy van más út is az értelmetlen végsőig tartó harcnál.

Ezt felismerve szeptember 9-én Bulgária, majd tíz nappal később finn rokonaink kötöttek fegyverszünetet a szövetséges hatalmakkal. A magyar vezetésben szintén megérett a gondolat, hogy hasonlóképpen cselekedjenek és meg is kísérelték azt. A finn példát tekintették mérvadónak.

„... Énelőttem mindig a finn és nem a román példa lebegett és ezért belebocsátkoztam annak megbeszélésébe, hogy miként lenne megakadályozható, hogy az oroszok a németek háta mögé kerülhessenek. ...”¹⁶ A fenti gondolatok Horthy Miklóstól származnak miután találkozott Rudolf Rahn német nagykövettel 1944. október 15-én.

Az alábbi idézet szintén a kormányzó emlékirataiból származik:

¹⁶ RÉVÉSZ TAMÁS: Sorsdöntő napok 1944. október 14-15-16. *Rubicon*, (2014) 11. sz. 54.

„Mindazok után, amit Hitler Magyarországgal és velem szemben elkövetett, mentesnek érezhettem magamat az alól a Klessheimban önként tett ígéretem alól, hogy előre közlöm vele, ha fegyverszünet kérésére kényszerülök. Én azonban mégis ahhoz tartottam magam, mégpedig a német nép iránti rokonszenvem folytán. Ez elvégre is áldozatul esett Hitlernek, és ugyanaz a veszély fenyegette, mint minket: a bolsevizmus pusztító áradatának előzőnlése”¹⁷

Az új miniszterelnök Horthy hatására egy sor új lépésre határozta el magát: betiltotta a politikai pártokat, ami csak a szélsőjobb oldali pártokat érintette, lévén a többit már a német megszállás kezdetekor illegalitásba kényszerítették. Egy sor politikai foglyot szabadon engedett, németbarát politikusokat mozdított el és felfüggesztette a zsidók ellen hozott intézkedéseket. A lényegét tekintve azonban nem jöttek be Horthy számításai.

Horthy Miklós emberiességét mutatja, hogy addigra már biztosan tudta, csakis az oroszokkal tárgyalhat, lévén angolszász csapatok sem a Vörös Hadsereg előtt, sem utána nem lépnek magyar földre. Szeptember 7-én koronatanácsot hívott össze, és bejelentette fegyverszüneti szándékát. Szeptember 11-én a minisztertanácsban újból előadta szándékát, azonban a kormány tagjai lényegében magára hagyták.¹⁸

Lakatos Géza miniszterelnök azt tanácsolta, kérjenek öt páncélosadosztálynyi segítséget a németektől 24 órás határidővel, és csak ezután valljanak színt a németek előtt a fegyverszünetről. Csalatkozniuk kellett. Hitler mindent megígért, de semmit sem tartott be.

Horthy felismerte, hogy egyedül kell cselekednie. Szeptember 22-én egy utolsó kísérletet tett, hogy kiegyezésre kerüljön sor a nyugati szövetségesek és hazánk között. Repülővel a szövetségesek olaszországi főhadiszállására küldte Náday tábornokot és Howie ezredest. Howie ezredes német fogságból menekült Magyarországra, ahol lengyel kapcsolatai révén felvette a kapcsolatot ifjabb Horthy Miklóssal, aki elintézte, hogy a Kormányzó fogadja. A Kormányzó még mindig bízott benne, hogy sikerül egyezsége jutni a szövetségesekkel, és megmentheti az országot a szovjetektől. Azonban a magyar küldöttségben udvarias elutasításban volt része, Nádayval közölték, hogy Magyarországnak az oroszokhoz kell fordulnia.

Horthy Miklós félretette politikájának egyik alapkövet, miszerint mindenáron el kell kerülni a bolsevizmus visszakerülését Magyarországra, és szeptember 28-án Faragho Gábor vezér ezredes vezetésével fegyverszüneti tárgyalóbizottságot küldött Moszkvába, ahol átadták a levelét Sztálinnak. A tárgyalások tíz napon át folytak, és végül minden, szovjetek által diktált követelést elfogadtak, még azt is, hogy fegyveresen szálljunk szembe a németekkel.

¹⁷ BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 267.

Lásd BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 253-267, 267-275.

¹⁸ Lásd BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 253-267, 267-275.

Horthy megtette a megfelelő lépéseket, hogy kipuhatolja a belső ellenállást a németekkel szemben, valamint hogy felmérje a németellenes erők nagyságát, október 11-én megbeszélésre hívta a Kisgazdapárt elnökét, Tildy Zoltán és a szociáldemokrata Szakasits Árpádot. Közölte velük, hogy hamarosan fegyverszünetet köt, és támogatásukat kérte az eljövendő zavaros időkre való tekintettel. A munkások felfegyverzésének lehetősége is felmerült, mint az ellenállási erők növelésének módja. A háború utáni tervei között szerepelt egy koalíciós kormány felállítása a jelenlévők részvételével. Ez a mozzanat jól érzékelteti, Horthy mennyire nem tudta, hogy Sztálin szemében fabatkát sem ér a magyarok fegyverszüneti ambíciója.

A front áthaladása újabb borzalmakkal ismertette meg a magyar lakosságot. A korábban bekövetkezett megszállással hazánk is rendszeres bombatámadások színterévé vált. Ezt követték a zsidó lakosság elleni atrocitások. A front közeledtével, a német katonák rablási kísérleteivel kellett szembe néznie a védtelen lakosságnak. Ezt tetőzte a később bevonuló Vörös Hadsereg barbarizmusa. Horthy a helyzetet megérettnek látta a kiugrásra, azonban nem tudta, hogy mit tegyen. Szerencsétlenségére Veessenmayer Németország magyarországi birodalmi meghatalmazottja pontosan tudta, hogy mit tegyen. Felismerte, hogy a helyzet megoldásának kulcsa Budapest. Október 8-án elraboltatta Bakay Szilárd tábornokot, Horthy bizalmi emberét, a budapesti helyőrség parancsnokát. (Mauthausenbe, a koncentrációs táborba hurcolták. Hiába volt németellenes, a felszabadító szovjet csapatok elítélték, és 1946-ban kivégezték.) Ezután Veessenmayer megtette a lépéseket a nyilas hatalomátvétel előkészítéséhez, tudta, egyedül Szálasi Ferenc az egyetlen politikus hazánkban, aki tovább harcolna a szovjetekkel.

A kiugrási kísérletről egy szervezetlen akció képe tárul fel, ezt azonban ennyire kategorikusan nem jelenthetjük ki. Az igazsághoz sokkal közelebb áll az a megállapítás, hogy amire szeptember elején elég lett volna néhány tucat férfi bátorsága és akarata, arra most sok száz ember összehangolt cselekedete sem lenne elég.

A kiugrási kísérletet öt nappal előre kellett hozni, így azonban a főváros védelmére felrendelt magyar csapatok még el sem indultak, amikor megtörtént a baj. És még ha el is indultak volna, német csapatokba ütköznek, és a velük szemben tanúsított magatartásukat nem lehet biztosan meghatározni. Tény az is, hogy Vörös János vezérkari főnök nem jelent meg október 14-én Szatmárnémetiben a magyar hadseregparancsnokokkal megbeszélte találkozón, hogy Dálnoki Miklós Bélát és Veress Lajost eligazítsa a teendőkről. Még egy szöveget vert a kiugrási kísérlet koporsójába, hogy Heinz Guderian vezérezredes német hadműveleti területté nyilvánította Magyarországot, és minden parancs kiadási jogot magához ragadott.

Ezen események fényében kijelenthető, hogy Budapestnek és vele a magyar kiugrási kísérletnek befellegzett. A vár őrsege ugyan néhány óráig kitarthatott volna a túlerővel szemben,

azonban ha a németek kezébe kerül a Kormányzó és a miniszterelnök, kérdéses, hogy mit tett volna a hadsereg. Hogy a németek még biztosabbra menjenek, elhatározták, hogy elrabolják a Kormányzó fiát, hogy az ő életét felhasználva zsarolhassák az esetleg akadékoskodó Horthyt.¹⁹

Dr. Wolff közbelép, avagy az ifjabb Horthy elrablása²⁰

A következő fejezetben rátérek dolgozatom leglényegesebb témájára, Horthy Miklós elrablására. Hogy a lehető legpontosabb képet kapjuk erről az igencsak szokatlan helyzetről, a két legilletékesebb személy, Skorzeny és ifjabb Horthy Miklós személyes beszámolóit veszem alapul. Álljon, tehát itt, ahogy ők látták a dolgokat.

Otto Skorzeny

Skorzeny miután szeptember 10-én megkapta a parancsot, nem tétlenkedett. Ahogy ő maga említi „*egy kitöltetlen csekket kapott Hitlertől*”. Ez a kijelentés arra vonatkozik, hogy Hitlertől olyan írásos parancsot kapott, mely széleskörű teljhatalommal ruházta fel a helyzet rendezését illetően. Ez az irat elveszett, amikor Skorzeny amerikai fogságba került a háború végén. Véleményem szerint ezt a kijelentést forráskritikával kell kezelni, lévén Skorzeny legyen bármilyen magas megbecsülésnek örvendett személy Hitler szemében, beosztását tekintve még sem volt olyan rangban, ami alapot szolgáltatathatott volna egy ilyen felhatalmazás használatára.

Ezt követően Skorzeny civil ruhában Radl nevű segédisztjével, akit még főiskolás korából ismert és a friedenthali vadászegység felállítása óta minden akcióban mellette volt, Budapestre utazott. Itt egy népi német (volksdeutsch) szállásolta el őket. Hogy biztosra menjenek álcájukat illetően, Skorzeny a dr. Wolff álnevet használta. Radlt nem sokkal később megérkezésüket követően visszahívták Friedenthalba, de Skorzennyel ott voltak a Gran Sassót megjárt bajtársai.

Skorzeny vendéglátójukat úgy írja le, mint aki igen komoly információkkal látta el őket a magyarországi állapotokról. Azonban ezeket olvasva mégsem gondolom, hogy olyan információk lettek volna, melyeket bárki ne olvashatott volna az újságban. Az ifjabb Horthy jellemzésénél például teljesen azt a hamis képet festi le, amit dolgozatomban már korábban idéz-

¹⁹ Lásd BENCsik GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 253-267, 267-275.

Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 110-205, 183-205.

²⁰ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 110-205, 183-205.
Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 55-71.

tem, és igyekeztem meg is cáfolni. Ugyanakkor Skorzeny titkosszolgálati forrásokból tudhatta, hogy Miklós nem csak az angol-szász hatalmak képviselőivel, de Sztálin és Tito marsall embereivel is felvette a kapcsolatot. Az SD (Biztonsági Szolgálat) már egy ideje figyelte a kormányzó-helyettest, és tudott többek között egy október 10-én történt titkos találkozóról, illetve még egyről, amire öt nappal később, október 15-én kerül sor. A németek aktát is vezettek róla Nicky álnéven, ezt értette félre Fölkersam, Skorzeny egyik tisztje, és lett Micky. Skorzeny úgy írja le, hogy az SS és a rendőrség német budapesti parancsnoka, Winkelmann „in flagranti” akarta elfogni a kormányzó helyettest, amint október 15-én egy dunai irodaházban Tito megbízottjával találkozik. Skorzenyt pedig az akció katonai biztosítására kérte fel. Charles Whiting, aki Skorzenyvel folytatott interjúiból állította össze könyvét, azonban úgy írja le, hogy az emberrablás ötlete Skorzenytől származott, és ő kérte a helyi Gestapo segítségét az akcióhoz.

Október 15-én vasárnap 10 órakor Horthy Miklós autóval érkezett a találkozó helyszínére. Egy vászonnal letakart gépjármű parkolt közvetlen az autója mögött, az épület bejáratánál pedig néhány honvédtiszt tartózkodott. Skorzeny szerint ez a bizalmatlanság jele, azonban eme sorok írója úgy véli, hogy ez bizony a megfelelő óvintézkedés egyik jele volt, amit a fennálló kényes politikai, katonai és diplomáciai helyzet tett indokolttá. Skorzeny autóval érkezett, és motorhibát színlelve elég közel parkolt Miklós autójához, hogy az esetleges hirtelen menekülését meggátolja. A leponyvázott gépjárművön mozgásra lett figyelmes, valamint további két, idegesen sétálgató honvédtisztre a parkban. 10 óra 10 perckor megjelent Winkelmann két felügyelője, akik az épületbe szerettek volna bemenni. Ekkor a leponyvázott gépjárműből géppisztollyal kezdtek tüzelni, és megölték az egyik felügyelőt. A lövöldözésbe bekapcsolódott az addig céltalan őgyelgőnek tűnő két honvédtiszt, és Skorzeny három, a parkban addig rejtőzködve figyelő embere is. A németek szorongatott helyzetén – Skorzeny sofőrje két golyót is kapott – csak a Fölkersam vezette harminc friedenthli kommandós közbeavatkozása segíthetett, akik addig egy mellékutcában várakoztak. A harcnak még nem volt vége. A szomszédos épületben egy erős honvédalakulat volt elsáncolva, azért, hogy ne siethessenek ifjabb Horthy Miklós védelmére, Skorzenyék felrobbantották az épület bejáratát, így a magyar erősítés az épületben rekedt. Az egész lövöldözés és robbantás öt perc alatt zajlott le. Az épületben lévő német rendőröknek csak egy emeletet kellett lemenniük, hogy elfoghassák Horthyt. Itt Horthyn kívül még Bornemisszát és Tito két ügynökét találták. De hogyan kerültek német rendőrök az épületbe és, hogyan kerültek egy emelettel feljebb?

Mint említettem, a német titkosszolgálatok tudtak a találkozóról. A fenti akcióleírás Skorzeny emlékirataiból származik. Azonban a már említett Charles Whiting szerint az akció

néhány részletében eltér attól, amit Skorzeny elénk tár²¹. A legfontosabb, hogy a németek, amint eldöntötték, hogy október 15-én lecsapnak, azt is elhatározták, hogy egy csapatot elhelyeznek a találkozó helyéül szolgáló iroda fölé, akik a találkozó kezdetétől számított ötödik percben avatkoznak közbe. A két leírás itt ér össze.

Időközben a kutatások arra az eredményre jutottak, hogy ifjabb Horthy Miklós elrablása Wilhelm Höttl SD tiszt fejéből pattant ki. Saját beépített embereit felhasználva teremtette meg azt a helyzetet, ami az elfogáshoz vezetett.²²

Ez, azonban felvet még egy kérdést. Miért nem tesz erről egyik említett fél sem említést? Skorzeny és Winkelmann nem tudtak az SD akciójáról? Lehetséges lenne, hogy a Magyarországon operáló különböző német titkos rendőri szervezetek egymástól függetlenül az információk megosztása nélkül tevékenykedtek volna? Vagy van erre egyszerűbb magyarázat is, és csak, azért nem említi sem Skorzeny sem Winkelmann Höttl nevét, mert mindketten maguknak akarták a dicsőséget?

Ha ez utóbbi a helyes megállapítás, akkor Skorzeny jött ki a dologból a legjobban, hiszen később őt tartották a Kormányzó fiának elrablójának. Mindenesetre a kép árnyaltabbá tételéhez újabb kutatások lennének szükségesek, melyek a német archívumokat céloznák.

Tehát sikerült elfogni Horthyt, de hogyan tovább?

Horthyt szőnyegbe csavarták, és úgy vitték ki a másik három emberrel az épületből. Hogy kitől származott az ötlet, nem tisztázott. Mindenesetre bevált. A foglyokat egy rendőrségi teherautóra tették, és a repülőtérre hajtottak velük. Skorzenyre, azonban még várt egy kihívás. Háromszázadnyi honvéd haladt futólépésben az akció színhelyére, és a németeknek időre volt szükségük, amíg eltűnnek a helyszínről, annál is inkább, mert több sebesültjük is volt. Hogy Skorzeny időt nyerjen, a honvédek elé sietett, és úgy tett, mint aki tudja, mit csinál, és az egység parancsnokával akart tárgyalni. Ez összezavarta a magyarokat, és elég időhöz jutatta a németeket, hogy elszeljenek. Ifjabb Horthy Miklós fogságba esett.

Skorzeny ezek után nekiláthatott a másik kiemelt fontossággal bíró ügy elrendezéséhez, a Várhegy elfoglalásához, és a Kormányzó lemondatásához.²³

²¹ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 110-205, 183-205.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 55-71.

²² Lásd KOVÁCS TAMÁS: *Eichmannék Budapesten, Rubicon*, (2014) 11. sz. 25.

²³ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 110-205, 183-205.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 55-71.

Lásd GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség I*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.

Ifjabb Horthy Miklós

A történetírásnak kötelessége, hogy több nézőpontból is megvizsgálja ugyanazt az eseményt, és ebben a szellemben írjon róla. Én is így teszek. Most következze annak a leírása, ahogy az elrablott, Horthy Miklós látta a dolgokat.

„Ifj. Horthy Miklós a következőket írta lányainak 1945. szeptember 24-én: Röviden elmondom nektek, kitérők nélkül, mi történt velem tavaly október 15-e óta, amikor a Gestapo elfogott, szégyenszemre Budapest közepén”²⁴

1944 során különböző kapcsolatokra tett szert, az egyik ezek közül egy jugoszláv ügynök volt. Ez az ügynök találkozót kért Miklóstól, azonban az SS kémektől való félelem óvatosságra intette őket, ezért nem a palotában találkoztak, ahol egyébként Horthy irodája volt található. A találkozót Horthy egy barátjának, Vitéz Bornemissza Félixnek a villájába beszéltek meg. Azonban az ügynök ezen az első, október 5.-i találkozón nem jelent meg. A következő találkozóra október 15-én került sor Horthy egy barátjának irodájában. Horthy három testőrt vitt magával, akik lent maradtak a földszinten, ő maga pedig felment az első emeleti irodába. Itt megjelent a jugoszláv ügynök és még egy férfi, akik átadtak egy horvát nyelven írt dokumentumot. Horthy mivel nem beszélt horvátul, Bornemisszát kérte meg, hogy fordítson neki. Megszólalt a csengő, és Bornemissza elindult, hogy kinyissa az ajtót. Hirtelen német nyelvű kiáltás harsant „Kezeket fel!” Tíz-tizenkét német gestapós rontott be az irodába. Mindannyian fel voltak fegyverkezve, géppisztollyal és revolverrel. Horthy felpattant a székéről, és a falnak háttal előrántotta pisztolyát. Ekkorra azonban felmérte, hogy az ellenállásnak semmi értelme sincs, így leeresztette fegyverét, mire a németek lefegyverezték. Kezét a háta mögé bilincselték, és egyikük elkezdte ütni a fejét egy gumibottal, miközben németül „Horthy disznónak” (Horthy Swine) nevezte. Körülbelül nyolc ütéssel kaphatott, vér spriccelt a fejéből. Próbált küzdeni, de erre hátrakötözött kézzel nem sok esélye volt. Szerinte a német mindent kétséget kizáróan élvezte, amit csinál, és az volt a célja, hogy eszméletlenülre verje, és ne tudjon segítségért kiáltani. Egy nagy zsákot húztak a fejére és a vállára, majd levitték a földszintre. A lefele úton hallott néhány lövést, de nem látott semmit a zsáktól – vélhetően Bornemissza őrnagyot is elfogták. Egy várakozó teherautó hátuljába vitték, ahol levették róla a zsákot. Nagy tömeg gyűlt össze, akiket gestapó és SS tagok tartottak távol. Horthy segítségért kiáltott, de senki nem sietett a segítségére. A teherautó elindult, és több kanyart írt le azzal a céllal, hogy lehetetlenné tegye a tájékozódást Horthy számára. Ezután a kormányzó helyetttest és Bornemisszát

is egy német JU 52-es repülőre tették, majd egyórás út után Bécsben szálltak le velük. Innen egy városszéli villába, majd a mauthauseni koncentrációs táborba vitték őket. A kormányzó-helyettest, tehát elrabolták, és a német csapat, melynek ezt sikerült véghezvinnie, kereket oldott.²⁵

Testérének özvegye így emlékszik vissza az esetre, emlékirataiban.²⁶

„Amikor a háború után ismét együtt voltunk, Nicky saját elbeszélése szerint ez történt: Fél tízre volt megbeszélve a találkozó Tito küldöttjével, Bornemissza Félixnek, a Magyar Dunai Szabadkikötő Társaság igazgatójának irodájában az Eskü téren. Ehhez a kiránduláshoz három testőr kíséretét kérte, és ők már ott várakoztak, amikor reggel kilenckor a várpalota kijáratához ért. Autóval mentek az Eskü térre, és meghagyta a testőröknek, hogy várjanak rá, ő felmegy a negyedik emeletre, és ha tíz percen belül nem jön vissza, jöjjenek fel érte. Félix már várta, egyedül, az irodában. Azt mondta, szörnyű rosszat álmódott: beleesett egy kútba. Nicky azt mondta neki, hogy manapság nem zavartalanok az álmaink. Ekkor csengettek, és Félix ment ajtót nyitni. Visszajött a jugoszlávval, aki nagyon szívélyesen köszöntötte: Jó reggelt kegyelmes úr, itt van nálam Tito marsall üzenete – mindezt Félix fordította magyarra. A férfi alacsony alkatú és sötét hajú volt, de kellemes nyílt arcú. Nyugodtnak és őszintének látszott, de Nicky valahogyan nem bízott benne. A nadrágja hajtókáját vágta fel, onnét vette elő a levelet. Mindez növelte, Nicky gyanúját, mert túlságosan filmszerűen volt előadva. Amint meglátta, hogy a levél az illető anyanyelvén, horvátul volt írva, már biztosan tudta, hogy hamis játék az egész. Egy ilyen fontos levelet nem írnak olyan nyelvet, amit az átvevő fél nem ért. Nem tudta, persze, hogy a levél hiteles-e vagy sem, mert Félixnek nem volt ideje elolvasni.

Mára tudjuk, hogy ifjabb Horthy Miklós gyanúja nem volt alaptalan. Wilhelm Höttl az SD magas rangú tisztje saját embereivel tévesztette meg a Kormányzó fiát. Egyikük egy koszovói albán, másikuk egy bácskai magyarról elhitette, hogy szerbek és a jugoszláv partizánhadserég tábornokai. Ezzel a módszerrel könnyen rávette ifjabb Horthy Miklóst és a kelepce kész is volt.²⁷

²⁴ GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: *Lymbus*. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarságtudományi Forrásközlmények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283.

²⁵ Vesd össze: GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: *Lymbus*. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarságtudományi Forrásközlmények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283-289.

²⁶ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 110-205, 183-205. Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 55-71.

Lásd GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség I*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.

²⁷ Lásd KOVÁCS TAMÁS: Eichmannék Budapesten. *Rubicon*, (2014) 11. sz. 25.

... Az utcáról lövöldözés hallatszott. Megint csengettek, és Félix ment ajtót nyitni, amikor egy durva hang németül kiáltotta: Fel a kezekkel! A Tito-hírvivő végigrohant a hosszú előszobán, és kifutott a bejárati ajtón, körülbelül fél tucat bőrkabátos között. ... Elindult (Nicky) az előszobába, kivette revolverét a zsebéből, de nem mert lőni, mert Félix a bőrkabátosok között állt. Valakinek sikerült mögéje osonni, és hátulról fejbe verték. Akkor többen körbeállták, és durva kifejezéseket kiáltottak feléje, ő meg ugyanúgy visszakiáltott nekik. Közben nyugodtan gondolkodott; úgy vélte, a gyűlölet világosította meg agyát. Vajon mivel vernek?, gondolta, és egy pillanatra meglátott egy kemény gumibotot, amelynek gömbölyű fém vége volt. Rúgott, kapálódzott, és érezte a bilincset a csuklóján. Gyávák!, kiáltotta még mindig rúgkapálva, de addig verték, amíg vérbe borult az arca, és elhomályosult a látása. Ráesett egy díványra, mire abbahagyták az ütlegetést. Otthagyták feküdni, amíg kissé csillapodott a vérzés, és akkor zsákot húztak a fejére. Érezte, hogy viszik le a lépcsőn. Hány emelet is volt? Ja igen, négy. Szabad levegőre értek, és lecsúszott a fejéről, ami betakarta. Nagy tömeget látott. Segítség! Ezek a bűdös németek elvisznek!, kiáltotta magyarul, de senki nem mozdult. Úgy látszik, nem értették. Később megtudta, állítólag németeket béreltek fel a nácik, hogy körbevegység a háztömböt. Gondolta, a magyarok feltétlenül megismerték volna, és segítségére lesznek. Betették őket az autóba... Hamarosan repülőgépen voltak. ... Megint csukott teherautóra tették őket, ami rövid utat tett meg. ... Amikor megállt a teherautó, őreik kiugráltak, és nevetve odaszóltak nekik: Megérkeztünk a Mauthausen szanatóriumba.”²⁸

A következő fejezetben kitérek rá, hogy ennek az eseménynek milyen hatása volt a háború menetére, nemzetünk sorsának alakulására, és a fenti események résztvevőinek további életútjára a háború későbbi szakaszában és azon túl.

²⁸ GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség I*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.

²⁸ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 110-205, 183-205.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 55-71.

Lásd GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség I*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.

Ifjabb Horthy Miklós elrablásának utóélete

Lakatos Géza miniszterelnök, így emlékszik vissza a történetekre.

„Úgy fél tíz tájban azzal voltam elfoglalva, hogy – minden eshetőségre számítva – parancsőrtisztemmel irodám páncélszekrényének kompromittáló anyagát elégessem, midőn az Erzsébet híd pesti oldala felől több detonáció hallatszott. Rövidesen telefonon jelentették az eseményeket, melyekbe ifjabb Horthy Miklós könnyelműen belekeveredett. További sorsáról csak azt közölték, hogy a magával vitt testőrök rövid tűzharca során megsebesült és eltűnt. Ilyenformán a Gestapo emberei törbe csalták, midőn Tito megbízottaival készült tárgyalni. Kellemetlen volt az eset. Történjék bármi, már biztos volt, hogy órákon belül szembekerülünk a németekkel. A kormányzó fia értékes túsza a német követség kezében.”²⁹

Tekintsük át, milyen helyzetben érte az országot és a kormányzót fia elrablásának híre.

A magyar kiugrási kísérlet legjelentősebb eseménye egy időben zajlik a foglyul ejtési akcióval. A Kormányzó beolvasni készül proklamációját a fegyverszünettel kapcsolatosan, és egyben fel kívánja szólítani a magyar csapatokat a harc beszüntetésére a szovjetekkel.

Otto Skorzenyre még egy merész vállalkozás vár. Nem elég, hogy elfogta a Kormányzó kisebbik fiát, még el kell foglalnia a Várhegyet, és rá kell bírnia Horthyt, hogy átadja a hatalmat a nyilasok vezetőjének, Szálasi Ferencnek.

Ifjabb Horthy Miklós pedig megérkezik a Linzhez közeli mauthauseni koncentrációs táborhoz, ahol egész életének legnehezebb időszaka várta.³⁰

A Kormányzó és a sikertelen kiugrási kísérlet

Horthy Miklós gondolatait idézem az eseményekkel kapcsolatban:

„Teljesen tisztában voltam vele, hogy bizonyos értelemben most drámai versenyfutásra kerül sor. Számításba vettem, ami magától értetődött, hogy a németek minden eszközzel rajta lesznek, hogy Magyarországot megakadályozzák a fegyverszünet megkötésében, amiben viszont én az egyetlen kivezető utat láttam.”³¹

A németek pedig be is vetettek mindent. Horthy a délelőtt 11 óras koronatanácson már úgy jelent meg, hogy tudta, fia a németek foglya, és ebben a tudatban jelentette be a fegyverszüne-

²⁹ RÉVÉSZ TAMÁS: Sorsdöntő napok 1944. október 14-15-16. *Rubicon*, (2014) 11. sz. 53.

³⁰ Lásd GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség I*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.

Vesd össze: GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: *Lymbus*. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarságtudományi Forrásközlmények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283-289.

tet. A kormány élén Lakatos Gézával továbbra is vonakodott. A vonakodás nem volt megalapozatlan, álljanak itt Lakatos Géza gondolatai 1944. október. 14-éről miután elolvasta a más-napi proklamáció tervezetét.

„Egyetlen aggályom támadt, miután elolvastam a proklamációtervezetet, éspeid a következő kitételt illetően. „Magyarország a mai naptól fogva hadiállapotban levőnek tekinti magát Németországgal.” Ezt a pontot teljesen elhibázottnak és az erőviszonyok figyelembevételével kivihetetlennek tartottam. Ambrózy megnyugtató, hogy a szövegen még történnek változtatások. Ebben megnyugodtam.”³²

Ezután Veessenmayer birodalmi meghatalmazott érkezését jelentették be.

„Közöltem Veessenmayerrel, hogy a fegyverszünet mellett a döntés megszületett. Elsápadt. Majd a Horthy név mítoszára hivatkozva akar rám hatni, és arra kért, hogy a döntést legalábbis addig tartsam függőben, míg meghallgattam Rahn nagykövetet, aki most érkezett Budapestre, és számomra különleges üzenetet hozott Hitlertől. Azt feleltem, hogy Rahn fogadására ugyan kész vagyok, de döntésem nem változtatok.”³³

Ezután Horthy jelt adott, délután egy órakor a proklamáció elhangzott a rádióban. A magyar csapatok, azonban nem tették meg a benne foglalt lépéseket.

Mi történt? – kérdezhetnénk. A válasz nagyon egyszerű, a parancs nem jutott ki a harcoló csapatokhoz. A zárt borítékban lévő parancsot Horthy átadta a vezérkari főnöknek, ő pedig a miniszterelnök titkárának, Szentpáli alezredesnek, ő továbbadta Kapitánffy őrnagynak, a vezérkari főnök szárségédjének azzal, hogy rádión adassa le. Erre azonban nem került sor: Kapitánffy őrnagy Nádas Lajos ezredessel a borítékot megsemmisítette.

Délután háromkor egy másik proklamációt is beolvastak a rádióban, ami azt tartalmazta, hogy a fegyverszüneti tárgyalások később kezdődnek, a katonák folytassák tovább a harcot a szovjetek ellen. Közben a németek eltávolították a fegyverszünet-párti magyar tiszteket.

Lakatos Géza és Henyey Gusztáv visszaemlékezéseit olvasva arra a megállapításra juthatunk, hogy a kiugrási kísérlet kudarcát mindketten hasonló okokra vezetik vissza. A németek közbeavatkozás mellett az oroszok igényét a németek megtámadására tekintették a bukás fő okának.³⁴

Egy nappal később, október 16-án a Kormányzó már a Várhegy ostromára készült. Ezt a cselekedetét azonban nem koronázhatta siker, hiszen tudjuk, hogy a Várhegy védelmére ki-

³¹ BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 270.

³² RÉVÉSZ TAMÁS: Sorsdöntő napok 1944. október 14-15-16. *Rubicon*,(2014) 11. sz. 51.

³³ BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 271.

³⁴ Lásd RÉVÉSZ TAMÁS: Sorsdöntő napok 1944. október 14-15-16. *Rubicon*,(2014) 11. sz. 54-56.

rendelt egységek nem érkeztek meg, nem érkezhettek meg időben. Így a németeknek, Skorzeny vezetésével sikerült viszonylag csekély véráldozatok árán elfoglalni a Várhegyet. A magyar csapatok, akik a helyszínen voltak, állták a sarat, de csekély létszámuknál fogva nem sokat tehettek a németek tervének megakadályozásáért. Így az idősebb Horthy is a németek fogságába esett. Megjelent nála Szálasi Ferenc és kérte, hogy nevezze ki miniszterelnökké.

„Én itt fogoly vagyok, tehát semmiféle hivatalos működést nem fejthetek ki. Különben is Ön volna az utolsó, akinek a kinevezésére hajlandó lennék!”³⁵

Azonban bármilyen szilárd jellem is legyen, voltak dolgok, amiknek nem parancsolhatott. A németek közölték vele, amennyiben nem vonja vissza parancsait, és nem nevezi ki Szálasi, a fiát kivégzik.

A kormányzó így emlékszik az eseményekre: ... *”Szóltam, hogy hívják Veessenmayert, aki a fürdőszoba ajtaja előtt állt, és nyomban megerősítette, hogy fiam élete és szabadon bocsátása valóban az én aláírásomtól függ. Fel kellett tételeznem, hogy akár aláírom a szöveget, akár nem, mindenképpen azt fogják közölni majd a nyilvánossággal, hogy lemondtam és Szálasi kineveztem. Ezt a szándékot elárulta és bizonyítja a lapra előre rávezetett Horthy s. k. . Úgy láttam, hogy aláírásom megtagadásával már semmit sem segíthetek, viszont ha megadom az aláírást, talán megmenthetem Miklós fiamnak, most már egyetlen gyermekemnek az életét.*

Azt mondtam tehát Veessenmayernek: – Látom, hogy ön az államcsínyhez a törvényesség látszatát keresi. Adhatja-e becsületszavát, hogy a fiam szabad lesz és hozzánk csatlakozhat, ha aláírom a papírost?

– Igenis, Főméltóságod – felelte Veessenmayer –, a becsületszavamat adom rá. Erre kijelentettem előtte, hogy én sem le nem mondok, sem Szálasi miniszterelnökké ki nem nevezem, és hogy aláírásommal csakis a fiam életét akarom megmenteni. Géppisztolyok fenyegetése közben kizsarolt aláírásnak nem lehet és nincs is alkotmányjogi érvénye.”³⁶

Ilyen körülmények között került sor a nyilas hatalomátvételre.

Ezután a Kormányzót és családját különvonattal Bajorországba vitték erős őrizet alatt. Az úton végig csak azon járt az esze, hogy mi van a fiával. Ennek többször hangot is adott, azonban választ nem kapott rá. Bajorországba érkezvén a Weilheim melletti Hirschberg kastélyban egy SS század őrizte őket a világtól hermetikusan elzárva. A megpróbáltatásaikat csak fokozta, hogy lényegében éheztek. A háború végén Himmler kiadta a parancsot, hogy amint a szö-

³⁵ BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 273.

Lásd BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 267-275.

³⁶ HORTHY MIKLÓS: *Emlékirataim*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1993. 327.

Lásd BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 275-282.

vetségesek megközelítik a kastélyt, végezni kell a politikai foglyokkal, azonban ez az őrség ellenállása miatt nem valósult meg.

Az emberrablás jelentősége

Horthy Miklós emlékirataiból, melyből feljebb idéztem egyértelműen kitűnik, hogy a nyilas hatalomátvétel legitimalizációja és a vele járó további háború részvétel a németek oldalán komoly problémákba is ütközhetett volna. Magyarországon, Németország szövetségesei közt ekkoriban ritka kivételként még mindig alkotmányos keretek között működött az ország vezetése. A németek és a nyilasok is törekedtek az alkotmányosság látszatának fenntartására – gondoljunk arra, hogy Szálasi Ferenc később a Szent Koronára tette esküjét, ezzel is legitimalizálva hatalomra kerülését.

Ezen vonalat követve könnyedén eljuthatunk arra a következtetésre, hogy a Kormányzó amennyiben megtagadja Szálasi Ferenc miniszterelnöki kinevezését, azzal komoly akadályt gördíthetett volna a német törekvések útjába. Az emlékiratok szerint erre meg is volt benne a hajlandóság. A reálpolitikai megfontolásokat, azonban háttérbe szorította a szülői szeretet.

1944-re ifjabb Horthy Miklós volt a Kormányzó egyetlen élő gyermeke. Leányai már korábban betegség következtében meghaltak. Idősebb fia Horthy István, pedig a keleti fronton halt repülőhalált. A családi tragédiák mellett, Horthy láthatta, hogy a politikai és katonai vezető körök sem feltétlenül osztják nézeteit, és készek tevőlegesen szembe menni vele. Ezt meg is tették a kiugrási kísérlet során.

A családi és politikai balsikerek együttesen vezethettek ahhoz a döntéshez, mellyel Horthy Miklós aláírásával szentesítette Szálasi Miklós kinevezését ezzel, pedig további áldozatokra kárhoztatta Magyarországot.

Tettét sem megerősíteni, sem elítélni nem kívánom. Nem voltam még sem szülő, sem felelős politikus.

Arról, hogy a további háborús szembenállás, milyen további veszteségeket követelt hazánktól álljon itt dr. Stark Tamás néhány eredménye, melyekre Magyarország második világháborús emberveszteségét kutatva jutott:

„A Magyarország háborús emberveszteségeivel kapcsolatos kutatások legfontosabb forrása a Honvédelmi Minisztérium fennmaradt iratanyaga. A minisztérium 22. osztálya a hadiállapot beálltától kezdve folyamatosan regisztrálta a veszteségeket. ... A jelentés legfontosabb eredményeit Snyder Árpád 1946-ban megjelent tanulmánya révén a közvélemény is megismerhette. A 22. osztály 256 431 fős összveszteséget tartott nyilván. 37 490 volt az elesettek, 88

296 a sebesültek, 5755 a hadifoglyok és 124 890 az eltűntek száma. Az alább részletesen is közölt kimutatás hitelességét alátámasztja, hogy az 1943. december 31-éig elszenvedett veszteségeket bemutató adatai teljesen azonosak a vezérkari főnökség hadművelleti csoportfőnökségének 1944. május 15-én kiadott, hasonló időszakra vonatkozó számsorával.”³⁷

Katonai veszteségek az 1945. június 21-ei nyilvántartás alapján:

1944. IX. 1.–1944. X. 31. 35. 996 fő.

1942. VII. 1.–1943. VI. 30: 100.015 fő

1943. VII. 1.–1944. VI. 30. 73. 595 fő

1944. VII. 1.–1944. VIII. 31: 22. 925 fő

1944. IX. 1.–1944. X. 31: 35. 996 fő

...„Az 1944. január 1-jétől október 31-éig elszenvedett veszteség összesen 113 732 fő volt. ...Az 1944 novemberétől 1945 áprilisáig tartó öt háborús hónap katonaáldozatairól nem készült összesítés. A háború utolsó hónapjaiban fokozatosan felmorzsolódó magyar haderő a legnagyobb áldozatokat Budapest védelmében szenvedte el... A honvédség 1944. október 31-éig regisztrált 256 431 fős összvesztesége a háború végére 300 ezer fölé emelkedett. Ha az eltűntek és a sebesültek regisztrált száma alapján az 1944. október 31-éig elesettek összlétszámát 80-160 ezerre becsüljük, akkor az utolsó hadműveletek áldozataival együtt a hősi halottak teljes száma 100–180 ezer közé tehető.”³⁸

A fenti adatok csakis az ország katonai veszteségeire vonatkoznak, nem tartalmazzák a civil áldozatok számát. Végig böngészve ezt az adatsort könnyen megérthetjük, hogy Magyarország további háborús részvétele igen komoly mértékben növelte, a már amúgy is rendkívüli veszteségeket.

A németek szemszögéből tekintve az emberrablásra csakis a teljes sikerként nézhetünk. Kiváló hírszerzői hálózatuknak hála előre látták az eseményeket, így volt idejük felkészülni rá. Megtalálták a megfelelő embert is a kivitelezésére, Otto Skorzeny személyében. Minimális emberveszteség mellett sikerült elérniük a célt, Magyarország háborús szerepvállalásának további fenntartását.

Mást nem is mondhatnák, mint azt, ami az egyik félnek tragédia volt, az a másiknak ok a pillanatnyi öröme. Miért csak pillanatnyi? Németország végső soron elvesztette a háborút. Ezen, annak az embernek a merészsége sem változtathatott, aki egy ember elrablásával, képes volt rábírní egy egész országot, hogy egy olyan háború folytatására, amiből semmi java nem származhatott.

³⁷ Stark Tamás: Magyarország háború embervesztesége. <http://www.rev.hu/sulinet45/szerviz/szakirod/stark.htm> .

³⁸ Stark Tamás: Magyarország háború embervesztesége. <http://www.rev.hu/sulinet45/szerviz/szakirod/stark.htm> .

Románia 1944. augusztus 23-án sikeresen kiugrott a háborúból. A rákövetkező hónapban a szovjet Vörös Hadsereg már Magyarországon harcolt. És itt is küzdött egészen 1945 március, áprilisáig.

A történettudományban nem bír túlzott jelentőséggel az a szó, hogy ha. Most mégis tételezzük fel, hogy mi lett volna Európa sorsa, amennyiben a Magyarországon dúló harcok nem kötik le olyan hosszútávon, majdnem félévig a szovjetek erőforrásait? Hol találkoztak volna a nyugati szövetségesek és a szovjet csapatok, ha utóbbiaknak több idő áll rendelkezésükre a nyugati irányban való előrenyomulásra? Esetleg létrejöhetett volna egy teljesen „vörös” Németország? A Szovjetunió elleni fellépésben gazdaságilag erős Németországra volt szükség, ezt felismerték a szövetséges vezetők is és erre tették fel a később Marshall tervet. Azonban a terv alapját képező állam nélkül, vajmi kevés sikert értek volna el, már amennyiben a Marshall terv ilyen körülmények között egyáltalán életképesnek bizonyult volna.

Erre nem került sor, nem utolsósorban azért, mert a szovjet csapatok Magyarországon vívták felőrlő harcaikat, így a nyugati szövetségeseknek több idő állt rendelkezésükre saját offenzívájuk lebonyolítására. Magyarország további részvétele a második világháborúban – a kiugrási kísérlet kudarca – egy komplex folyamat eredménye volt. És ennek a folyamatnak szerves részét képezte a Kormányzó lemondatása, zsarolás által és Magyarország további háborús szerepvállalásának fenntartása. Ezt csakis az alkotmányosság látszatával lehetett fenntartani, melyhez nagyban hozzájárult, hogy a németek fia életével tudták zsarolni Horthy Miklós kormányzó urat.

Az emberrablás után

Most pedig tekintsük át röviden mi történt a Mickey egér akció lezajlása után hazánkkal, valamint történetünk szereplőivel.

Idősebb Horthy Miklós

1945. május 1-én az amerikai csapatok elérték a Horthy család fogvatartásának helyszínét, de továbbra is őrizetben tartották őket. A nürnbergi per során Horthyt, mint tanút hallgatták ki. Még Sztálin is elutasította, hogy vádlotként legyen jelent. Tito ugyan követelte kiadatását Jugoszláviának az újvidéki vérengzés okán, azonban erre nem került sor. Május 8-án szerzett tudomást arról, hogy fia életben van.

A hadifogságból visszatérve, Willheimben éltek egy ideig családjával, azonban négy év után felesége romló egészségi állapota miatt a portugáliai Estorilba költöztek. Meglehetősen szűk anyagi keretek közt éltek, leginkább adományokból, melyben a Vatikán járt élen. (1949-ben az Egyesült Államok volt budapesti nagykövete alapítványt hozott létre a család segélyezése céljából, aminek több zsidó származású személy is adakozott.)

1948-ban magyar tábornokok egy csoportja felkérte, hogy álljon élére a Magyar Harcosok Bajtársi Szövetsége nevű szervezetnek, aminek a célja a szovjet csapatok eltávolítása volt az ország területéről. Horthy Miklós felismerte, hogy élete aktív időszakára véget ért, így elhárította a felkérést, és innentől kezdve ragaszkodott a magánember státuszához.

1952. augusztus 20-án, István fia halálának tizedik évfordulóján lezárta emlékiratait, melyeket a következő évben, 1953-ban Buenos Airesben kiadták. A magyar kiadásra 1990-ig kellett várni. 1954-ben németül és franciául, 1955-ben finnül, 1957-ben angolul is megjelent.

Még megérte az 1956-os forradalmat, ami fel is lelkesítette, azonban annak leverése után apátiába zuhant. Az orvosok szerint semmilyen szervi károsodása nem volt a végig jó egészségnek örvendő idős Horthynak, azonban 1957. február 9-én elhunyt Estorilban. Végakarata szerint testét addig nem szállíthatták haza, amíg az ország szovjet megszállás alatt áll. 1993. szeptember 4-án temették újra Kenderesen.

Álljon itt néhány sor tőle:

„Gondolataim az Atlanti-óceán partjáról szüntelenül hazaszállnak a Duna-Tisza partjaira édes hazámba, melyet számunkra a világ legszebb országa sem pótolhat. Itt naponta látom a tengert, eredeti élethivatásom annyira kedvelt életemét, és gyönyörködhetem benne. Mély a tenger és végtelen... De mélyebb szeretetem, mely szülőhazámhoz fűz, és végtelenebb vágyódásom, mely magyar földre és a magyar nép körébe hazavonz!”³⁹

Otto Skorzeny

Skorzenynek közvetlenül az emberrablási kísérlet után neki kellett kezdenie a Várhegy elfoglalását célzó terveinek. A fennálló helyzetnek és a magyar védőcsapatok alacsony létszámának köszönhetően ez viszonylag gyorsan végbe is ment. Ezután Skorzenyre újabb kitüntetés és előléptetés, valamint feladatok vártak.

³⁹ BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 282.

Lásd BENCSIK GÁBOR: *Horthy Miklós*. Budapest, Magyar Mercurius, 2001. 275-282.

Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 183-205, 205-289.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 71-129.

Németország nagyszabású offenzívára készült az Ardennek térségében, hogy kettészakítsák a szövetséges arcvonalat Belgium és Hollandia térségében. Skorzeny vezette a 150. dandárt, melynek a feladata amerikai csapatoknak álcázva átszivárogni az arcvonalon, és a szövetséges csapatok hátsó részében a lehető legnagyobb zűrzavart okozni. Az offenzíva 1944. december 16-án vette kezdetét. A terv eleinte jól működött, az offenzíva elején komoly kőborította a vidéket, ami nem engedte felszállni a szövetséges repülőgépeket, így a légi fölényük semmivé lett. Az idő előrehaladtával azonban, egyre több probléma merült fel. Akadózott az utánpótlás, Skorzeny emberei közül egyre többen buktak le, és végül a nap is kisütött. Így a németek utolsó offenzívája kudarccal végződött. Skorzenynek az ellenség gyűrűjéből vissza kellett verekednie magát a saját csapataihoz. Ezt meg is tette, bár alakulata lényegében megsemmisült a harcokban. Veszélyességéből azonban ez semmit sem von le. Az ardenneki offenzíva alatt a szövetségesek biztosra vették, hogy Skorzeny célja Eisenhower tábornoknak, a szövetségesek főparancsnokának a megölése. A tábornok főhadiszállását komoly őrszemélyzettel erősítették meg, lényegében a főhadiszállásának a fogja volt az offenzíva végéig.

1945 elején az Odera menti harcokban veszi ki részét a szovjetek ellen. 1945 márciusában feladatuk kapja a híres remageni vasúti híd elpusztítását. Ez a híd volt a szövetséges csapatok utánpótlásának ütőere. A hidat ugyan a német védőknek korábban sikerült megrongálni azonban még mindig üzemképes maradt, és a szövetségesek elkezdtek egy pontonhíd felverését. Skorzeny fenntartásokkal fogadta el a megbízatást. A szövetségesek erősen védték a híd mindkét pillérét, és az időjárás sem kedvezett a bevetésre készülő „Duna békaember csoport” tagjainak. Végül azonban mégis a bevetésük mellett döntöttek. Hiába való volt önfeláldozásuk, a robbanótölteteket nem sikerült felrobbantaniuk. Mire a megrongálódott híd összeomlott, a szövetségesek készen voltak a pontonhíddal, és folytatták tovább előrenyomulásukat.

Következő feladata az „alpesi erőd” védelme volt. Összegyűjtötte csapatait és készült a nem létező erőd védelmére. 1945 áprilisában hagyta el Bécset, és innentől kezdve nem volt önmaga. Ugyan kötelességének eleget tett, de már nem a korábbi tetterővel.⁴⁰

A háború vége az Alpokban érte. Embereit civil ruhába öltöztette és szélnek eresztette. Ő maga amerikai hadifogságba esett. A szövetségesek szerették volna elítélni mint háborús bűnöst, de semmilyen bizonyítékot nem találtak ellene. Ennek ellenére két évig különböző börtönökben és táborokban tartották fogva. 1948. július 27-én, miután közölte a tábor amerikai

⁴⁰ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 183-205, 205-289, 306-314.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 71-129, 129-163.

parancsnokával, hogy megszökik, elhelyezkedett a parancsnok kocsijának a csomagtartójában, és elhagyta a tábor.

Az 1950-es években mérnöki irodát nyitott Spanyolországban. Járt Argentínában, ahol hírbe hozták Evita Peronnal. Találkozott Abdul Nasszerrel is, aki több kérdésben is kikérte véleményét. A Skorzeny-legenda végül odáig dagadt, hogy nem létezett valamire való ellenálló szervezet, aminek megszervezését, kiképzését ne Otto Skorzeny vezette volna. Még a nagy angol vonatrablást is az ő nyakába varrták egyesek. Skorzeny mindvégig tagadta ezeket az állításokat, és több pert is nyert az ellene vádak felhozó lapok ellen. Állítólag részt vett az ODESSA nevű szervezetben is, melynek célja a volt SS tagok segítése, megszöktetése, de könyvében nem említi ilyen irányú kötődését.

Hiába volt szinte egyedülálló siker ifjabb Horthy Miklós elrablása a sajtó nem szentelt neki túlzottan nagy figyelmet. A The Times nevű angol napilap mindössze 2 cikke említi az esetet, de ezek is jóval a háború után íródtak, 1958 és 1975-ben.

FIGHTING FIT

OTTO SKORZENY: *Skorzeny's Special Missions*. 221pp. Hale. 18s.

Otto Skorzeny, an Austrian by birth, helped to form and led Commando-type special battalions in the German Army who liberated Mussolini from his hotel prison in the Gran Sasso and Horthy from the Fortress of Budapest. These exploits have already been recounted by another hand but they still make exciting reading. Skorzeny also led special operations groups on the Russian front and in the Ardennes. Their results were less spectacular but his account of the fighting in these late stages of the war illustrates the effects of the allied policy of unconditional surrender. Hitler, for instance, seemed unable to credit it. He told Skorzeny that if Germany could give the advancing allies a resounding blow in the Ardennes "pressure from their own people . . . would make them ready for an armistice with Germany," and Germany would then resume her historic destiny of holding the fort against Asia.

Skorzeny, like so many Germans who found that the allies did mean unconditional surrender, felt that the only honourable course was to fight on to the end. He emerges from the book as a kind of latter-day Hotspur, a bold and naive romantic of the battlefield. He seems never to have questioned either cause or leaders, and disillusion came only after the fighting had ended: "it was a terrible blow to me to find many high Nazi dignitaries proving themselves pitiable weaklings at Nuremberg."

41

⁴¹ THE TIMES (London, England), Thursday, Jan 02, 1958; 9; Issue 54038.

OBITUARY

OTTO SKORZENY

An unorthodox commando fighter

Otto Skorzeny, the wartime SS Lieutenant Colonel who gained celebrity for his daring rescue from captivity of Mussolini in 1943, has died at the age of 67.

Born in 1908, Skorzeny wanted to join the Luftwaffe but was rejected because of his age. In 1940 he joined the SS Regiment but it was not until 1943 that he was selected to form and command a commando unit to conduct irregular warfare.

His career to that point had been undistinguished. (Indeed it was said that a comparative nonentity like him had been given the job to neuter Hitler's plans for commando formations.) But he turned his observations in the SS on the predictable reactions of disciplined troops to good account in a career which gave him a reputation in Allied circles as one of the more unorthodox components of the German war machine. His physique, a height of 6ft 6in and a prominent scar added to this aura and earned him the nickname, "Scarface".

He studied British Commando tactics and learnt a lot from them, especially about the

importance of kidnapping the enemy's senior "brains".

Not all his missions were notable but in September 1943 his dashing rescue of Mussolini from his imprisonment by the new Italian government which was trying to negotiate an armistice with the Allies, caught the imagination of both sides in the war. With a glider borne force of 90 men, Skorzeny landed at the mountain top hotel where Mussolini was captive, overpowered the numerically superior garrison and spirited the Duce away to Axis territory in a light aircraft.

Later operations included sabotaging Hungarian hopes of negotiating a peace with the Russians in 1944 by kidnapping the chief negotiator and effective confusing action (if only for the alarming rumours it spread) during the von Rundstedt counteroffensive in the Ardennes.

Skorzeny was tried as a war criminal at Nuremberg but acquitted largely on the evidence of a British officer that he and his troops had done nothing that their Allied counterparts would not have attempted.

„Európa legveszélyesebb embere” rákban halt meg szerető családja körében 1975 júliusában. Madridban temették el, de később elhamvasztották, és a családi sírhelyre, Bécsbe szállították hamvait.⁴³

⁴³ Lásd SKORZENY, OTTO: *Kommandós vállalkozásaim*. Budapest, Fotogold kiadó, 1998. 306-314.

Lásd WHITING, CHARLES: *Skorzeny*. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998. 129-163.

Lásd GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség I*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.

Ifjabb Horthy Miklós

Az ifjabb Horthyt a Linz közeli Mauthausen koncentrációs táborba hurcolták. Megpróbáltatásairól álljanak itt az általa írásba foglaltak:

„Az út alatt a Gestapo ellopta a tárcámat a pénzzemmel és irataimmal együtt. Úgy tűnt felkészültek a megverésemre, egy férfi ellátta sebeimet és bekötözte a fejemet. A megérkezésemet követően az egyes számú cellába helyeztek az SS őrség irodája mellé, Bornemisszát az ötös számú cellába helyezték.”⁴⁴

Cellája a krematórium felett kapott helyet, de erre csak később jött rá:

„Hat hónapig tartottak fogva a táborban 1945. április 15-éig. Nagyjából tíz nappal később kihallgatott egy férfi, akit nem ismertem a börtön egy irodájában. Az illető Budapestről érkezett civil ruhát viselt és feltehetően a Gestapóhoz tartozott. A kihallgatás két napig folyt, majd legépelték a vallomásomat. A kihallgatásom alatt mutattak egy újságpapírt, melyben az állt, hogy apám a régens fegyverszüneti tárgyalásokat kezdeményezett az oroszokkal és új náci kormányzat alakult. A kihallgatás után magánzárkában tartottak. Néha engedélyeztek húsz perc sétát este, mindig két Gestapós társaságában, akik engem tartottak szemmel...

... Emlékszem két vagy három alkalommal hallottam, ahogy foglyokat hallgatnak ki a mellettem lévő őrszobában. A kihallgatások mindig késő éjjel általában 11-től hajnali 2, 3-ig tartottak... Nem hallottam veréseket, de a hangokból ítélve biztosra vettem, hogy megkínózták őket...”⁴⁵

1945. április 15-én Miklóst elvitték Dachaubá.

„Azon a napon két másik politikai fogollyal együtt Dachaubá szállítottak. Mindösszesen tíz napot töltöttem a táborban és ezen idő alatt semmilyen információt nem kaptam. A tizedik napon a politikai foglyokat Dachauból Innsbruckba majd onnan Niederdorfba szállították. Az SS őrizete alatt álltunk, akik feltehetően parancsot kaptak mindnyájunk kivégzésére, de később biztonságban az amerikai hadsereg kezébe kerültünk.”⁴⁶

⁴⁴ GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: *Lymbus*. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarástudományi Forrásközlmények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283-286.

A fenti sorokat én fordítottam angolból

⁴⁵ GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: *Lymbus*. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarástudományi Forrásközlmények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283-286.

A fenti sorokat én fordítottam angolból

⁴⁶ GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: *Lymbus*. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarástudományi Forrásközlmények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283-286.

A fenti sorokat én fordítottam angolból.

A foglyok visszaemlékezései alapján május 4-én szabadították fel a táborot az olasz partizánok és az amerikai csapatok. Ifjabb Horthy Miklóst 1945. május 28-án engedték szabadon.

A fogságból szabadulván értesült szülei cseppet sem irigylésre méltó helyzetéről. Felhasználta svájci, és sikerült kieszközölnie, hogy Portugália beutazási engedélyt adjon szüleinek, akik ott is telepedtek le. Igyekezett volt felesége és lányai anyagi helyzetén is lendíteni, azonban erre még nem nyílt lehetősége. Ezt felismervén próbált a maga számára boldogulást találni, hogy később javíthasson szerettei életén.

1947. június 30-án Rio de Janeiróba repült. Döntésében szerepet játszott vonzalma az ország iránt. Továbbá számíthatott az ott élő magyarság szimpátiájára és a korábban követként megszerzett kapcsolataira.

1949-ben ő lett a Magyar Nemzeti Bizottmány brazíliai képviselője. Figyelemmel kísérte a brazil politikai helyzetet, és kapcsolatot tartott fent az ode emigrált honfitársaival. A sporttal kapcsolatos szenvedélyének is hódolhatott, megválasztották a Magyar Nemzeti Sportszövetség egyik alelnökének.

1955-ben visszatért Európába, és lemondott a Magyar Nemzeti Bizottmányban betöltött tisztségéről.

1956. december 22-én Edinborough-ban elvette a jó módú Hema de Croy-t. Mindkettejüknek ez volt a második házassága. 1974-ben Palma de Mallorca szigetére költöztek. Azonban az idill nem tartott sokáig, mert Hema 1976-ban elhunyt. Felesége halála után megtört ember lett, sokat betegeskedett. Visszatért Portugáliába itt érte a halál egy Mira Fonte nevű idősök otthonában 1993-ban.

1993. szeptember 4-én helyezték örök nyugalomra szüleivel együtt a kenderesi családi kriptában.

Lásd GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: *Becsület és kötelesség* I. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 308-310.
Lásd SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: *Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebbik fia*. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002. 130-193.

Felhasznált irodalom

BENCSIK GÁBOR: Horthy Miklós. Budapest, Magyar Mercurius, 2001.

GLAVANOVICS ANDREA: Ifj. Horthy Miklós tanúvallomása a Capri szigeti amerikai főhadiszálláson. In: Lymbus. Szerk.: UJVÁRY GÁBOR, KERÉKES DÓRA. Budapest, Magyarstudományi Forrásközlemények MOL, OSZK, Balassi Intézet, Klebelsberg Alapítvány, 2010. 283-289.

GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA: Becsület és kötelesség I . Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001.

HORTHY MIKLÓS: Emlékirataim. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1993.

KOVÁCS TAMÁS: Eichmannék Budapesten. Rubicon (2014) 11. sz. 22-24.

RÉVÉSZ TAMÁS: Sorsdöntő napok, 1944. Október 14-15-16. Rubicon (2014) 11. sz. 50-58.

SKORZENY, OTTO: Kommandós vállalkozásaim. Budapest, Fotogold kiadó, 1998.

STARK TAMÁS: Magyarország háború embervesztesége.

<http://www.rev.hu/sulinet45/szerviz/szakirod/stark.htm> . 2014. 11. 06.

SZILÁGYI ÁGNES JUDIT - SÁRINGER JÁNOS: Ifj. Horthy Miklós, a Kormányzó kisebb fia. Budapest, Holnap kiadó kft. 2002.

THE TIMES (London, England), Thursday, Jan 02, 1958; pg. 9; Issue 54038.

THE TIMES (London, England), Tuesday, Jul 08, 1975; pg. 16; Issue 59442.

WHITING, CHARLES: Skorzeny. Debrecen, Hajja & Fiai Könyvkiadó kft. 1998.

További könyvek a témában

IENFIELD, G .: Skorzeny, Herritage Press, 1968.

MADER, J .: Jagd nack dem Narbengsicht (Vadászat a sebhelyes arcúra), Deutscher Militarverlag, 1962.

SKORZENY, O .: Skorzeny Secret Missions (Skorzeny titkos küldetése), (németből fordítva), Dutton, 1950.
